

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Franciškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 1 maja 1936
God. VII • Broj 18

TEDAN ČISTOĆE

Na predlog lekarskog oteka, Izvršni odbor Saveza propisao je, da se od 24 maja dalje priredi po svim našim jedinicama na čitavom području Saveza SKJ jedan čistoće. Ovu okružnicu naš je list objavio već u broju 5 od dana 31 januara o. g. i naše župe su zastalno s njenom sadržinom upoznale i sva svoja društva i čete. U toj okružnici sadržana su uputstva, koje je izdao lekarski otek Saveza, kako naime ima da se provede ovaj jedan čistoće, da bi ova zdravstvena priredba postigla željeni uspeh i da bi se mogla uspešno ponavljati svake godine. Na sve ovo mi danas upozoravamo po svojoj novinarskoj dužnosti.

Pretpostavljamo naime, da u našem Savezu nema ni jedne jedinice, koja danas ne bi znala, kakvu dužnost ima da izvrši u ovom pogledu, u najkraće vreme. Nema sumnje, da su i župski lekarski oteci na svome području već odredili sve što je potrebno, da bi ova odlična zamisao što lepše uspeła, a društveni i četni lekari — gde god ih je uopće po jedinicama — da su shvatili ovaj poticaj kao jednu od svojih glavnih sadašnjih zadataka, kako bi pravodobno preduzeli sve potrebno, da se provede ova idealna akcija, koja treba da iz godine u godinu zauzima što veći opseg, da tako u budućnosti ne bi bilo ni jedne seoske kućice, kojoj se ne bi posvetila jednaka lekarska briga i nega, kako to inače biva u svakom gospodskom domu i bogataševoj palati. Moramo naime znati, da se opće dobro ne sme prosuđivati s vrha prema dole, nego da će opće dobro naroda počivati na zdravim i čvrstim temeljima tek tada, kada to dobro bude nicalo i raslo odzdo prema gore. Niko ne bi mogao da se koristi pšeničnim klijasim, kada seljak ne bi u svome znoju obradio, prerađivao i sejao njive, koje radaju jednako blagotvorno i pravilno za sve, kojima je potreban svakidašnji kruh. Oni dole muče se i rade, da bi također i oni gore mogli žeti. Bez seljakovih žuljeva ne bi bilo belog kruha na gospodskim stolovima, pa to više puta kada seljak nema ni crnoga. Isto je tako i u zdravstvenom pogledu. Vrh stabla suši se, ako usahne koren.

Nije krivnja na onima, kojima je jedan čistoće najpotrebniji, što žive u najprimitivnijim higijenskim prilikama, ako kod tih uopće i može da bude govora o kakvoj higijeni. Neki naši krajevi n. pr. još uvek leže kao napušteni od Boga i od ljudi. Niko na nje ne misli, niti o njima vodi računa. Već drugi deceniji etc živimo u vrenju i mahitanju političkih stranaka, koje misle jedino na sebe i trude se, kako će za sebe izvući razne koristi. I kada koji politički demagog i tribun zaluta u jedan takav naš zaboravljeni kraj, on kao iz rukava siplje razna obećanja levo i desno, s kojima obmanjuje lakoverni narod, da će mu nasti mana s neba. I netom takav prokrok okrene leđa tome kraju, rasplinu se u ništa i sva nadanja i očekivanja, jer je od obećanja do čina beskonačno dug put. Narod tada pada u nepoverenje i letargiju, što je inače i psihološki opravdano. Ali ipak bistra pamet narodna snalazi se u svojoj životnoj mudrosti, koja se zreali u onoj: Uzdaj se u se i u svoje kljuse!

S ovom poslovićom međutim opet ne može da se reši pitanje, o kome danas raspravljamo. Ako se pojedina pred našu slabu sudbinu, ne smemo ni drugi, koji vodimo računa i o njegovim životnim, socijalnim i higijenskim prilikama, dozvoliti, da bi sirotina još i dalje bila nemarnost i bezbriznost drugih, pa stoga moramo tim više na njega misliti i za nj se utoliko više zauzimati, ukoliko ga je teža sudbina odmakla od vrela napretka i uskratila mu život vredan i dostojan čoveka. I zato baš onoga, koga bježe ruka krutog gospodara i koga nevolja muči i tišti, toga mora sokolska ruka da miluje i podiže, jer je sokolska ruka bratska ruka i jer je taj sirotan naš brat. I kamo ne dosiže nikakva briga, da bi popravila uslove života najširih slojeva naroda, tamo treba da vodi put sokolskog bratstva, jer hoćemo i jer po diktatu toga bratstva noraom hteti, da i pred najsiromašnija vrata sine blagotvorna sunčana zraka. Nije to puki altruizam u vulgarnom značenju te reči, već je to izraz naše čvrste volje, da hoćemo i u realnom životu da sprovodimo načelo sokolske jednakosti. A jer hoćemo, zato moramo!

U JUGOSLAVIJI SE VEOMA MALO VODI RAČUNA O FIZIČKOM VASPITANJU

Neophodna je poireba da se i kod nas već jednom osnuje Visoka škola za telesno vaspitanje

Danas u Evropi postoje, uglavnom, tri tipa škola u kojima se dobija više stručno obrazovanje iz telesnog vaspitanja, i to:

a) samostalne visoke škole za telesno vaspitanje koje su u rangu fakulteta, ili rećimo u rangu naše više pedagoške škole: (Nemačka, Engleska, Italija, Poljska, Rusija, skandinavske zemlje, Mađarska, Turska, Holandija, Danska i t. d.);

b) telesno vaspitanje kao zasebna katedra na univerzitetu, gde se taj predmet može studirati »pod a«, »pod b«, ili »pod c«, pored još drugih dvaju ili više predmeta; (Čehoslovačka, baltičke zemlje, Danska i t. d.);

c) jednogodišnje državne škole za telesno vaspitanje, koje su u rangu srednjih škola i u koje se obično prima sa maturom: (Bugarska, Švicarska, Litvanija, Holandija i t. d.). Rusija ima ovakvih škola danas već oko trideset. I mnoge druge evropske države imaju po nekoliko ovih škola i to od svakoga navedenoga tipa.

U Engleskoj i Nemačkoj

Engleska ima 6 raznih škola za telesno vaspitanje od kojih su najpoznatije »Ling asosijesh« i »Kvin Aleksandra Hauz fizikal trening koleđz« obe u Londonu, a po jednu u Kentu i Birminghamu.

Nemačka također ima 6 ovakvih škola, od kojih su najpoznatije »Dojče hohšule fir lajbesibungen« u Berlinu i »Prajsise hohšule fir lajbesibungen« u Spandau. Osim ove dve ima još u Minhen, Karlsruhe i Stuttgartu.

Holandija ima pet takvih škola (srednjih i visokih) i to u Amsterdamu a po jednu u Haagu, Krongingu i Utrehtu. Danska ima također 5 zavoda za telesno vaspitanje i to: u Olerupu, Kopenhagenu, Silkeborgu, Helerupu i Rislingenu, Švedska ima 4 (srednjih i visokih) i to uve u Stokholmu, a po jednu u Goteborgu i Lundu. Poljska ima 3 (jednu vojnu i dve građanske) u Poznanju i Varšavi. Italija ima takođe tri (jednu vojnu i dve građanske) u Bolonji i Rimu. Austrija ima dve (obe u Beču). Turska ima dve (jednu srednju u Carigradu i visoku u Ankari).

Kod nas još nemamo dovoljno statističkog gradiva, kako ga imaju druge naprednije države, po kome bi mogli rešavati razne probleme, koji osobito živo zadiru u gospodarske i socijalne prilike našeg naroda. Pri rešavanju živih i najaktuelnijih potreba našeg naroda uopće i našeg sokolskog pripadništva posredice, služimo se s onim što crpimo iz izveštaja, koji nam stižu s raznih strana naše domovine. Više puta čujemo, da kod nas ima previše lekara, te da su mnogi od njih bez rada i bez službe. U istini pak nije tako. Na 10.000 stanovnika dolazi kod nas 3,3 lekara. U Čehoslovačkoj na isti broj stanovnika dolazi 6,5 lekara, a u Austriji čak po njih 12. Za nama stoji Poljska. Hiperprodukcija lekara oseća se u Jugoslaviji samo u nekim krajevima i većim mestima, dok s druge strane imamo celih krajeva, gde dolazi na 50.000 stanovnika samo po 1 lekar. Ništa dakle nije čudno, ako se u statističkom godišnjem pregledu Društva naroda (za 1935 god.) tvrdi, da se naša domovina nalazi među onim državama, u kojima vlada najveća smrtnost novorođenčadi, kojih svake godine od 1000 umre 162. U tome pogledu su za nama samo Rumunija i Mađarska. Taj veliki postotak smrtnosti naše dece ispod jedne godine posledica je naših slabih gospodarskih, socijalnih i zdravstvenih prilika. Kako vidimo, smrtna kosa među nama nemilosrdno kosi mladice našeg narodnog stabla.

U mladićkim godinama opet mnogima i mnogima radi slabe prehrane, napornog rada, koji ne može da podnosi njihov mlad organizam i radi ne-higijenskih stanbenih prilika, preti tu-

berkuloza, koja se opasno širi i po našim selima. Pred tom istinom ne smemo zatvarati oči, jer to može za nas da bude od najveće štete. I ako pomislimo, da je naš narod u svetskom ratu u svojoj životnoj snazi užasno stradao, on se može da prepodri samo u svom mladom pokolenju. A ako ne odgovara zdravstvenim zahtevima ni dom, ni škola, gde će onda da se mladi organizam zaštiti, da ga prerano ne zahvati kosa smrti? I ako ga niko drugi u dovoljnoj meri ne uzme u zaštitu, to mora po svojoj inicijativi da učini Sokolstvo. Barem utoliko, ukoliko mu dopuštaju njegova sredstva, s kojima raspolažu naši sokolski socijalni i lekarski oteci. To je naša uzgojna zadaća prvoga reda. I zato je osobito pohvalno i pametno, što naše domove gradimo i opremamo strogo prema nacrtima i propisima, da bi bar oni našem mladom pokolenju nadomestili dom i školu, da bi bar u njima tomo pokolenju bio osiguran zdrav telesni razvoj. Time mi zidamo budućnost našeg naroda.

Jugoslavija je zaostala za ostalim kulturnim zemljama

Kao što iz ovog možemo da vidimo sve su, dakle, države pristupile rešavanju ovoga pitanja i sve su one poneko rešenje već našle, samo mi još uvek ovo pitanje ne rešavamo. Ukoliko smo zaostatku na ovome polju iz mnogih civilizovanih naroda, dok nam posluži kao dokaz primer, da ove godine Švedska »Kungliga gimnastiska centralinstitutet« proslavlja stovadesetpetogodišnjicu od dana osnivanja! Ovu školu, koja je dočimje podignuta na rang visoke škole, osnovao je 1811 Per Henrik Ling, a mi se još i do danas, leta gospodnjeg 1936, ne možemo da rešimo na nešto slično.

Jedino Jugoslavija i Albanija nemaju školu za telesno vaspitanje

Poznato je, u kolikoj se meri kod nas oskudeva u stručnim silama na telesnom vaspitanju. Nedostatak tih sila oseća se naročito po školama, u kojima telesno vaspitanje vode ljudi s nedovoljnom stručnom spremom.

Ovo, nimalo ružičasto, stanje, može se delimično popraviti samo, ako bi se što pre osnovala i kod nas jedna viša stručna škola za telesno vaspitanje, koja bi trajala 2 do 3 godine i u koju bi se primali samo svršeni maturanti. Samo, dakle, jedna stalna viša stručna škola mogla bi da daje budućim radnicima na telesnom vaspitanju, — tim važnim vaspitačima omladine — jedno solidno stručno znanje. To znanje ne može se dobiti na kratkoročnim i povremenim tečajevima, kao što je to dosada bio slučaj.

Ovu su istinu uvidele sve civilizovane zemlje i sve su one već osnovala razne tipove stalnih škola za telesno

vaspitanje. Iz redova apsolvencata tih škola regrutuju se posle nastavnici i vaspitači omladine. Jedino u Evropi još mi i Albanija nemamo nikakve stalne stručne škole za telesno vaspitanje, nego se kod nas stručno osoblje još uvek uglavnom dobija putem kratkoročnih, većinom sokolskih tečajeva, koji, uprkos svega rada i truda i pored nesporne vrednosti — ne mogu da daju ono što može da daje jedna stalna viša stručna škola. Danas već i

bratska Bugarska, koja je i teritorijalno i brojno manja od nas, koja je i ekonomski i finansijski slabija od nas ima već tri pune godine stalnu državnu jednogodišnju školu za telesno vaspitanje. O radu i uspehu te škole mogli smo se uveriti prilikom prošlogodišnjeg sleta »Junaka« i moramo da priznamo, da bismo mogli da budemo zadovoljni, kada bismo i kod nas imali nešto slično.

Prof. Bogoljub Krejčik, Beograd.

Telesno vaspitanje u Rumuniji

Jugoslovensko Sokolstvo sprema se da ove godine poseti saveznicu Rumuniju i da se na velikim svečanostima u Bukareštu upozna s pokretom telesnog vežbanja u susjednoj zemlji.

Iskorišćavam bečeške, koje sam pravio prilikom raznih putovanja u Rumuniju, da našem članstvu, pre odlaska u Bukarešt, prikažem rumunjsko telesno vežbanje i ustrojstvo velikog i razgranatog pokreta telesnog odgoja u Rumuniji. O tome mogu da pišem s pozdanim podacima, koji sam skupio kao gost u visokoj školi telesnog odgoja u Bukareštu, i kao dobar znamac vodećih ličnosti rumunskog telesnog vežbanja.

U ovom prvom članku želim dati samo glavnu sliku i kratak pregled ustrojstva telesnog vežbanja u Rumuniji.

Vrhovno vodstvo telesnog odgoja

Vrhovno vodstvo telesnog odgoja u Rumuniji ima »Narodni odbor telesnog odgoja« (Consiliul National de Educatie Fizica — skraćeno CNEF) sa sedištem u prestonici, u Bukareštu. Taj narodni odbor CNEF (a nešto slična tomo kod nas nema) je uvek pod počasnim predsedništvom jednog člana rumunske kraljevske porodice. — Odbor se sastoji od radnog predsednika, koji je uvek ministar narodnog zdravlja, a članovi su tog odbora, koji zaseda u ministarstvu narodnog zdravlja, šef glavnog generalnog štaba vojske, glavni tajnik ministarstva prosvete, direktor državnog vreda telesnog odgoja (ONEF-a), predsednik Saveza rumunskih sportskih saveza i predsednik rumunskog olimpijskog odbora. Sem toga CNEF ima i jednog glavnog sekretara. Glavni posao ovog »Narodnog odbora telesnog odgoja« je zaštita celokupnog pokreta u Rumuniji i spajanje privatne i državne službene inicijative na tom velikom i važnom području. Visoke ličnosti, koje su članovi tog CNEF-a, jamstvo su, da će

se njegova rešenja izvršavati i slešati od svih stepenica goleme organizacije telesnog odgoja u Rumuniji.

Državna inicijativa

Državna inicijativa u stvarima fizičkog vaspitanja u Rumuniji je vrlo velika. Glavne smernice tog službenoj inicijativi daje narodni odbor CNEF, ali izvršni organ, najzaslužniji faktor u radu na telesnom odgoju rumunske omladine je »Državni ured telesnog odgoja« ONEF (Oficiul National de Educatie Fizica). Taj državni ured, koji je pod stalnim vodstvom najvrednijeg i najposobnijeg vode rumunskog telesnog vežbanja, generala Virgila I. Badulescu (Badulesku) vrši u savezničkoj zemlji zadaće, koje vrši ili bi morao da vrši i naše Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda. Ali uz te ono vrši i takve posebne zadaće, kakve, po sadašnjem zakonu i uredbi, jugoslovensko Ministarstvo fizičkog vaspitanja nema. Među ostalim zadacima, na primer, ONEF vrši sve poslove svestranog telesnog odgoja rumunskih vojnika i časnika. Upravni odbor ONEF-a sačinjavaju visoke ličnosti: predsednik je glavni tajnik ministarstva vojske, članovi su direktor ONEF-a, starešina računovodstva ministarstva vojske, rektor vojne škole telesnog vežbanja, rektor visoke škole telesnog vežbanja i jedan načelnik ministarstva prosvete. Taj upravni odbor upravlja i vodi sve poslove ONEF-a, raspisuje i odobrava proračune i izdatke tog važnog državnog ureda. Hteo bih ovde na upozorim naše čitaoce na činjenicu, da u Rumuniji učestvuju aktivno u rešavanju poslova telesnog odgoja, bilo u narodnom odboru (CNEF) bilo u državnom uredu (ONEF) telesnog odgoja, i ministar narodnog zdravlja, i šef generalštaba, i glavni tajnici ministarstva prosvete i vojske, starešina računovodstva ministarstva vojske i jedan načelnik ministarstva prosvete. Sve pod vodstvom od vladara određenog člana kraljevske porodice! Jasno je svakome, koli-

krajevima pokazali već i obilni i lepi uspehi. Naša braća lekari ulažu svoje znanje i svoje iskustvo u službu našeg narodnog zdravlja. U vežbaonicama, na sletovima i izletima, oni su nam uvek požrtvovno na usluzi. Dižu se u sokolske zdravstvene zadruge, a u nartima su i sokolska oporavišta. Vidi se, da je Sokolstvo uzelo na sebe deo onih dužnosti, koje bi morala da izvršava sama država u interesu zdravlja svojih državljana i u interesu snažnog podizanja svoje odbrambene snage. A što još nije izvršeno, to čeka da se izvrši. Mislimo, da bi bilo korisno, kada bi se sakupili da se posavetuju i svi naši župski lekari, koji bi trebali da ocene opće zdravstveno stanje u državi, te koji bi na temelju svojih opažanja izradili nacrt za sistematsku lekarsku službu na čitavom području našeg Saveza. To bi bio u neku ruku pokušaj za uspešno suzbijanje svega što je na uštrb narodnog zdravlja.

Ovogodišnji jedan čistoće, koji bi imao da prozračiti, pročisti i napuni s radošću prema zdravom životu svaku našu kuću, neka bude početak jednog planskog sokolskog rada na poboljšanje naših higijenskih prilika. A da bi mogli imati i vidnog, pozitivnog uspeha u tome našem nastojanju, mi tu ne smemo da mislimo samo na onu materijalnu čistoću, na čistoću u fizičkom pogledu, već svoju pažnju treba da skrenemo i na naša srca, da bi i ona bila čista i zdrava. Mi Sokoli moramo da pokažemo, i prema unutra i prema vani, da u zdravlju i lepoti želimo i hoćemo da pred svima prednjačimo.

bratstva. Skrećemo ovom prilikom pažnju i na već skoro zaboravljenu rezoluciju, koja je bila primljena još 6 januara 1919 u Ljubljani, kada smo posle rata poduzeli prve korake u cilju ujedinjenja jugoslovenskog Sokolstva. Ova rezolucija naglašava, da Sokolstvo ima da smatra za svoj veliki poziv pre svega rad na telesnom i moralnom uzgoju zdravog narodnog naraštaja. Taj rad ima da bude najveća dužnost i najlepši zadatak našega Sokolstva. Ono mora da se brine za dobro telesno vaspitanje naše dece već u njihovoj predškolskoj dobi, i to na taj način, da članove i članice te roditelje poučava o uzgoju dece. A taj pouk ima da se širi predavanjima u tečajevima i štampom. Sokolstvo, nadalje, mora da deluje i na tome, da naša škola u punom opsegu u praksi prihvati moderne principe o higijeni one omladine, koja je obavezana na pohanjanje škole. Sredstva za to su: studij higijene deteta, koje je obavezno da pohada školu, propaganda u javnosti, uplivanje na školske vlasti, pouk učiteljstva, kao i to, da Sokolstvo pomaže školi svojim stečenim iskustvima i svojim stručnim silama za telesni uzgoj. Svoj naraštaj Sokolstvo mora da poučava o značaju zdravog i snažnog tela i o načinu, kako da očuva zdravo telo. Svoj naraštaj mora da uzgaja-mo telovežbom i da ga izvodi u slobodnu prirodu, na otvoreno. Sokolstvo također mora da upliva i na zakonodavstvo, kako bi ono uvek i posvuda uvadalo moderne nazore o higijeni omladine.

Mnogo toga, što u ovom pogledu već izvršavamo, poteklo je iz naše slobodne volje, u čemu su se po nekim

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • BEOGRAD

ka se ogromna važnost i puna pažnja poklanja pokretu telesnog vežbanja i odgoju u Rumuniji.

Najbolji plod te velike pažnje je bukureštanski ISEF (Institutul Superior de Educatie Fizica), rumunska visoka škola telesnog odgoja, osnovana u jeseni 1923 godine, dakle pre 13 godina. Mi u Jugoslaviji još uvek nemamo ni jedne škole za nastavnike telesnog vežbanja! Ta visoka škola daje godišnje 20 nastavnika i nastavnica telesnog vežbanja sa visokoškolskom naobrazbom. U ovom deceniju postojanja ova škola je sa 300 svršenih daka opskrblila pokret najboljim izvršnim organima. Bukureštanska visoka škola ISEF, o kojoj će posebno pisati, ima rang fakulteta. Studij traje 8 semestara, a svršeni daci su diplomirani profesori »de educatie fizice«.

Uporedno s tim uglednim i korisnim zavodom radi i IMEF (Institutul Militar), vojnička škola telesnog vežbanja, koja u godinu dana sprema najposposobnije, izabrane vežbače među rumunskim oficirima, za nastavnike telesnog vežbanja u vojnim jedinicama. Svaki puk i svaka komanda rumunske vojske ima već po nekoliko oficira, svršenih slušača jednogodišnje IMEF škole.

Privatna inicijativa

Privatna inicijativa u Rumuniji ne može se poželeti ni u kojem smislu na službeno. Ona od nje ima sve moguće koristi, čak i prekrasni, veliki stadion ONEF-a u Bukureštu, u kojem će nastupiti i naši sokolski vežbači na svečanostima u julu ove godine. Privatna inicijativa je slobodna i razvija se šarenije i raznovrsnije od službene, koja je pod jednim vodstvom i svuda jednaka.

Najviša ustanova privatne inicijative, na području telesnog vežbanja je UFSSR (Unionea Federatiilor Societatilor Sportive din Romania) Savez saveza rumunskih sportskih društava. Sedište je u ovoj ustanovi u Bukureštu, a svrha joj je da promiče, nadzire, pomaže i složi sve deonice privatne inicijative telesnog odgoja i sporta. Ovaj veliki središnji savez neposredno je vezan s ministarstvom narodnog zdravlja, a ovišni od narodnog odbora CNEF, koji je viši nadzorni organ.

U tom savezu saveza su posebni savezi atletičara (Bukurešt), plivača (Bukurešt), nogometa (Bukurešt), biciklistički, zimski sport, plivanje i veslanje.

klista (Braila), gimnastike (Bukurešt), dizanja utega (Oradia Mare), jahanja (Bukurešt), hrvanja (Oradia Mare), strelaca (Bukurešt), jahanja (Bukurešt), pomorski (Bukurešt), boksa (Bukurešt), nogometa (Bukurešt), rugbi-nogometa (Bukurešt), zimsko-sportski (Bukurešt), mačevanja (Bukurešt) i tenisa (Bukurešt). Svega ima sada u Rumuniji 300 društava.

Svi su ovi savezi slobodni u svom radu, ali CNEF preko »Saveza saveza« vodi nadzor i posredno upravlja i popravljaju.

Svakako je zanimljivo za naše prilike, da su i rumunska gimnastička društva članovi te najviše sportske ustanove, i da se gimnastički savez u Rumuniji smatra običnim sportskim savezom.

Još je zanimljivije za naše prilike, da je rumunski savez sportskih saveza stariji od posebnih saveza za pojedine grane, pa i od saveza gimnastičara, »Federatia SSR« osnovana je 1912 godine pod predsedništvom ondašnjeg kneza Ferdinand, a prvi tajnik, i to ne počasni, već radni tajnik, bio je sadašnji Kralj Karol II. Mladi i napredni knez Karol vršio je dužnost glavnog tajnika Saveza rumunskih sportskih (dakle i gimnastičkih) društava do godine 1925. Onda je prešao na potpredsedničko mesto.

Godine 1914 bilo je svega 25 društava u Savezu. Pojedinih granama upravljali su posebni odbori; tako su 1915 god. postojali odbori za atletiku, nogomet, rugbi, tenis, mačevanje, biciklistiku, zimski sport, plivanje i veslanje.

Za ovogodišnje svečanosti u Bukureštu važno je ovo: 29. juna 1916 godine predložio je mladi i sposobni oficir Virgil Ioan Badulescu, sadašnji direktor ONEF-a, na sednici upravnog odbora FSSR, da se osnuje u Bukureštu posebna visoka škola za nastavnike telesnog vežbanja. Taj napredni i dalekovidni oficir je pre 20 godina predlagao osnivanje visoke škole. Ali je svetski rat, u koji je par dana do njega ušla i Rumunija, prekinuo taj rad. Ipak — već 1923 god. osnovana je posebnim zakonom ISEF!

Na svečanostima u Bukureštu proslavili smo i mi sa Rumunima 20 godišnjicu ovog predloga uvaženog generala Badulescu.

Hrvoje Macanović, Zagreb

slobodni skokovi preko konja u dužinu: 1) Josip Kujundžić i Franjo Lesjak; 2) Boris Gregorka; 3) Jancz Pristov, Jancz Malnarić, Miroslav Forte, Rade Mihočinović, Svetozar Romelić i Petar Lujčić.

Nakon svršenih takmičenja voda takmičenja br. dr. Murnik zahvalio se braći takmičarima iskrenim rečima za marljivo i požrtvovno takmičenje, pozvavši ih da u svome nastojanju i dalje ustraju.

Na koncu treba da spomenemo, da je br. Dimitrije Merzlikin, koji je pri takmičenju u prostim vežbama i na vratilu postigao vanredno lepe uspehe, morao radi ozlede na ruci da od takmičenja odstupi, ali on ipak dolazi u obzir kao kandidat za zajedničko vežbanje u Ljubljani, i kod nekih ostalih, kako smo već spomenuli, izvesne ozlede, kao žuljevi na rukama, smetali su im da bi postigli još veće uspehe.

Sednica Saveza slovenskog Sokolstva

Dne 8 i 9 maja o. g. održaće se u Tirševom domu u Pragu sednica Saveza slovenskog Sokolstva, na kojoj će učestvovati i predstavnici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Plenarna sednica uprave Saveza SKJ

Plenarna sednica uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije održaće se dne 10 maja o. g. u 9 časova podne u saveznim prostorijama.

Uoči plenarne sednice, dne 9 maja u 4 časa posle podne, održaće se sednica izvršnog odbora Saveza SKJ.

Zbor župskih prosvetara

Redovni zbor župskih prosvetara pred godišnju glavnu skupštinu Saveza SKJ održaće se u saveznim prostorijama u Beogradu dne 16 maja u 3,30 časova posle podne i nastaviće se sutradan dne 17 maja u 9 časova ujutro.

Nadbiskup barski dr. N. Dobrečić podupire Sokole

Ovih dana Sokolsko društvo u Baru proslavlja 10 godišnjicu svog postojanja. Za ovu prigodu barski Sokoli odlučili su da sakupe priloge za nabavku društvenih sprava. Među prvima koji se odazvao svojim prilogom Sokolima bio je katolički nadbiskup i primas srpski preuzvišeni dr. Nikola Dobrečić, koji je Sokolskom društvu darovao iznos od 500 dinara.

Ovaj plemeniti gest visokog crkvenog katoličkog dostojanstvenika naišao je i u redovima Sokola i građanstva uopće na najbolji prijem.

Poznato je, da je svojedobno nadbiskup barski dr. Nikola Dobrečić iz lojalnosti bio potpisao poznatu poslanicu katoličkog episkopata protiv Sokola, ali ta poslanica nije bila pročitana u katoličkim crkvama na teritoriji barske nadbiskupije.

Sokolska radio-predavanja Radio stanice Beograd - Zagreb - Ljubljana

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 3 maja predaje brat Svetozar Bošnjaković, Golubinci, o temi: »Glavne misli i ideje Sokolstva« (popodnevno);

dne 7 maja predaje brat dr. Aleksandar Ivić, Subotica, o temi: »Značaj Subotice za Južne Slovene«;

dne 14 maja predaje brat Hrvoje Macanović, Zagreb, o temi: »Jugoslovenski Sokoli nose olimpijski oganj kroz Jugoslaviju«;

dne 17 maja predaje brat Jozo Šokčić, Subotica, o temi: »Kolor (Dragutin) Milodanović« (popodnevno);

dne 21 maja predaje brat Ljubunčić Hasan, Sarajevo, o temi: »Jugoslovenska misao i Sokolstvo II«;

dne 28 maja predaje brat Bogoljub Krečik, Beograd, o temi: »Prezident Eduard Beneš«;

dne 4 juna predaje brat Marko Protić, Subotica, o temi: »Udeo Srba u bunjevačkom pokretu«;

dne 7 juna predaje brat Lazar Stipić, Subotica, o temi: »Narodne tradicije u Bunjevacima (popodnevno)«;

Projekat o fizičkom vaspitanju naroda ne može se ostvariti bez potrebnih sredstava

Izjava g. Ministra za fizičko vaspitanje naroda

Beogradska »Politika« od 30 pr. m. donosi sledeću izjavu, koju je njenom saradniku dao ministar fizičkog vaspitanja dr. Rogić.

Teškoće oko ostvarenja plana o fizičkom vaspitanju

— Rad ovog Ministarstva uostalom, kao i svake državne ustanove — rekao nam je g. ministar, — zavisi od budžeta. Nažalost, naš budžet je taman toliko da Ministarstvo jedva može da tavori.

Lepo zamišljeni plan o obaveznom telesnom vaspitanju koji je još pre dve godine uzakoujen, naišao je prilikom uvođenja u život na velike prepreke. Jedna od najvažnijih je neshvatanje, opšte nerazumevanje o potrebama i značaju fizičkog vaspitanja. Naš budžet se kreće do minimuma samo administrativnih potreba, pa ne samo to nego se nemilosrdno kreću i krediti koje su pojedine opštine ili druge samoupravne jedinice unosele u svoje lokalne budžete za potrebe fizičkog vaspitanja, za terene, održavanje tečajeva i t. d. Zbog nedostatka sredstava, nije mogla da se osnuje ni Škola za telesno vaspitanje niti su se do sada mogli da izuče potrebni kvalifikovani nastavnici za sprovođenje ovog važnog posla. Inače, u Ministarstvu su izradene sve potrebne uredbе, pa se čeka samo da u našem društvu prevladaju jedno modernije i savremenije gledište o celom pitanju fizičkog vaspitanje naroda.

Reorganizacija Ministarstva

— Ja očekujem da će se i te pitanje škole rešiti u toku ove godine i da će škola početi rad u septembru. Za ostvarenje toga založiću se svima silama, pa makar za njene potrebe morao da odvojim kredite iz zaista skromnog redovnog budžeta.

— U Ministarstvu se radi uveliko na reorganizaciji cele službe. Ako se ta organizacija provede, a je se nadam da ću u tome uspeti, ovo Ministarstvo neće biti više samo jedne administrativna ustanova za deljenje sitne pomoći raznim društvima, nego će to biti forum koji će davati direktive i aktivno učestvovati u svima događajima koji interesuju državu, odnosno fizičko vaspitanje naroda.

Takse

— U tom pravcu i pored svih naših napora, — kaže g. ministar, — nisimo mogli uspeti. Pitanje, međutim, nije još definitivno rešeno. Preduzco sam korake da dođe u tom pogledu do jednog snosljivijeg a u svakom slučaju pravednijeg tereta. Ja nalazim u prvom redu da su takse previsoke za naše prilike a zatim da se imaju proporcionalno rasporediti s obzirom na važnost, celište i popularnost pojedinih sportskih vrsta. U tom smislu učinjen je već predlog, pa se nadam da će naići na razumevanje kod svih ostalih nadležnih faktora.

Olimpijska ekspedicija Jugoslavije

— Ove godine, — nastavio je gospodin ministar, — sportski program je bilan. Tu su balkanske igre, hrvачke i lakoatletске, zatim olimpija zbog koje se moraju učiniti velike pripreme u zemlji i poslati reprezentacije onih sportova u kojima smo dostigli bar približne stupanj internacionalne klase. Za odašiljanje naše reprezentacije u Berlin na olimpiju obezbeđen je kredit od 570.000 dinara. Od te svote dade se savezima za spremanje reprezentacija 200.000 dinara, a Olimpijskom odboru 300.000 dinara; 70.000 dinara predviđeno je za organizaciju olimpijske štafete kroz našu zemlju. Pored toga, za našu reprezentaciju obezbeđeni su i neki drugi, istina, neznatni prihodi.

Fizičko vaspitanje je primarna državna potreba

— Prema dosadašnjem shvatanju koje je vladalo u našoj zemlji, izgleda da se fizičko vaspitanje smatra kao neki balast a uvođenje Zakona o fizičkom vaspitanju kao iluzorno. Međutim, takovo shvatanje nanosi nam ogromno štete jer se propuštaju drastični momenti za organizovano vaspitanje naše celokupne omladine u nacionalnom duhu i u cilju svestranog i skladnog razvijanja tela i čuvanja zdravlja. Fizičko vaspitanje je primarna potreba države a ne poslednja. Moji napori biće upućeni u tom pravcu. Ovako kako danas stojimo, naročito u pogledu sredstava za organizaciju fizičkog vaspitanja, rdavo je i ništa se mnogo ne može učiniti. Tu je čvor ali i rešenje celokupnog problema fizičkog vaspitanja.

Izborna takmičenja Saveza SKJ za olimpijske igre u Berlinu

U nedelju dne 26 pr. m. održana su u Ljubljani, u vežbaonici Narodnog doma, savezna izborna takmičenja naših sokolskih takmičara, koji će učestvovati na olimpijskim igrama u Berlinu.

Takmičenja je vodio voda naših takmičara br. dr. Viktor Murnik, a prisustvovao im je također i savezni načelnik br. dr. Alfred Pihler, kao i mnogi predstavnici Sokolske župe Ljubljana i pojedinih ljubljanskih sokolskih društava.

Za ova takmičenja prijavilo se 25 takmičara, i to braća: Edo Antosijević, Milan Potokar, Marijan Skrbinšek, Oti Vildman, Neli Zupančič, Jože Vadnav, Miroslav Forte, Boris Gregorka i Jancz Malnarić (svi iz Ljubljane), Miloš Stegar, Dimitrije Merzlikin, Rade Mihočinović, Evangelj Perfiljev, Josip Rumenčić, Juraj Buda, Svetozar Romelić (svi iz Beograda), Josip Kujundžić (Novi Sad), Stjepan Boltžar (Zagreb), Franjo Lesjak (Celje), Tošo Primožič, Konrad Grilec i Leon Stukelj (Maribor); Stukelj je ovoga puta samo posmatrao takmičenja, ali će od 1. maja dalje stalno trenirati u Ljubljani). Jancz Pristov i Milan Košnik (Kranj), te Petar Lujčić i Ludvik Kolček (Split).

Svi takmičari takmičili su se ovoga puta po prvi put u svim propisanim i slobodnim vežbama na spravama, u prostim vežbama kao i u preskoku preko konja u dužinu. Postignuti uspesi su veoma povoljni i nadamo se, da će se predstavnici naše vrhunske telovežbe do odlaska na berlinska takmičenja još usavršiti pod većim vodstvom svoga vođe br. dr. Murnika.

Sudački zbor na ovim takmičenjima sačinjavali su naši bivši međunarodni takmičari, braća: Stane Dereanc, Petar Šumi, Vlado Simončič, Miha Osvald i Stane Zilič, kojima je marljivo pomagao i načelnik ljubljanskog Sokola br. inž. Gofmir Pehani. Sudački zbor sudio je strogo po međunarodnom takmičarskom redu.

Braća takmičari pristupili su ovim teškim takmičenjima u uzornoj disciplini i ustrajno izdržali. Postignuti uspesi bili bi svakako i bolji, da se pri takmičenju nekim takmičarima nisu desile manje neugode, osobito bratu Merzlikinu, koji je radi toga morao takmičenje da prekine, a također i br. Pristov bio bi postigao bolje uspehe, da ga nije smetala ruka; isto tako i braću Vadnavu i Zupančiča.

Najbolje uspehe takmičari su pokazali na krugovima, ali i proste vežbe (obavezne i slobodne) nekiji su takmičari izveli upravo odlično. Vrlo lepe preskoke pokazali su braća: Forte, Gregorka i Kujundžić.

Na ovim takmičenjima, od 120 postizivih tačaka, postignuti su sledeći rezultati:

- 1) Konrad Grilec, Maribor-Mat. 110,1
- 2) Jancz Pristov, Jesenice 104,7
- 3) Tošo Primožič, Maribor-Mat. 99,8
- 4) Miroslav Forte, Ljub. Sokol 97
- 5) Neli Zupančič, Ljub. Sokol 93,1
- 6) Boris Gregorka, Ljub. Sokol 91,5
- 7) Jože Vadnav, Ljub. Sokol 88,6
- 8) Juraj Buda, Beograd 87,3
- 9) Marijan Skrbinšek, Ljub. Sokol 86,5
- 10) Oti Vildman, Ljub. Sokol 86
- 11) Miloš Stegar, Beograd 83,9
- 12) Jancz Malnarić, Ljub. Sokol 82,8

Prva tri najbolja takmičara u pojedinim disciplinama:

obavezne proste vežbe: 1) Neli Zupančič; 2) Jože Vadnav; 3) Konrad Grilec; 4) Dimitrij Merzlikin;

slobodne proste vežbe: 1) Dimitrije Merzlikin i Neli Zupančič; 2) Konrad Grilec i Boris Gregorka; 3) Jancz Malnarić;

obavezna vežba na vratilu: 1) Dimitrije Merzlikin; 2) Konrad Grilec; 3) Jancz Pristov;

slobodna vežba na vratilu: 1) Konrad Grilec; 2) Miroslav Forte; 3) Dimitrije Merzlikin;

obavezna vežba na razboju: 1) Konrad Grilec; 2) Jancz Pristov; 3) Tošo Primožič;

slobodna vežba na razboju: 1) Tošo Primožič; 2) Jancz Pristov; 3) Konrad Grilec;

obavezna vežba na krugovima: 1) Konrad Grilec; 2) Miroslav Forte i Miloš Stegar; 3) Jancz Pristov;

slobodna vežba na krugovima: 1) Jože Vadnav; 2) Miroslav Forte; 3) Tošo Primožič;

obavezna vežba na konju: 1) Konrad Grilec; 2) Tošo Primožič; Marijan Skrbinšek; 3) Boris Gregorka;

slobodna vežba na konju: 1) Marijan Skrbinšek; 2) Konrad Grilec; 3) Neli Zupančič;

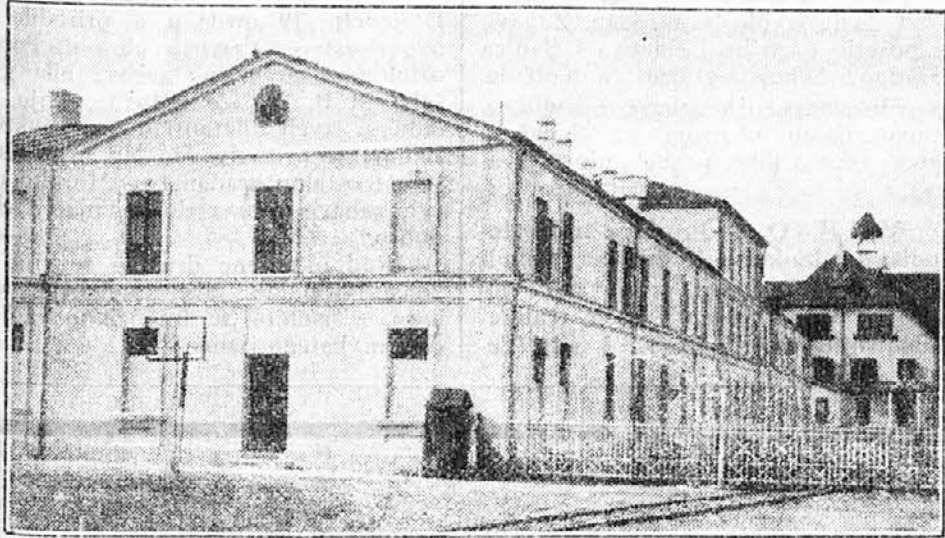
obavezni skokovi preko konja u dužinu: 1) Miro Forte; 2) Josip Kujundžić; 3) Jancz Pristov;

je sada zaveden i kod nas u jugoslovenskom Sokolstvu.

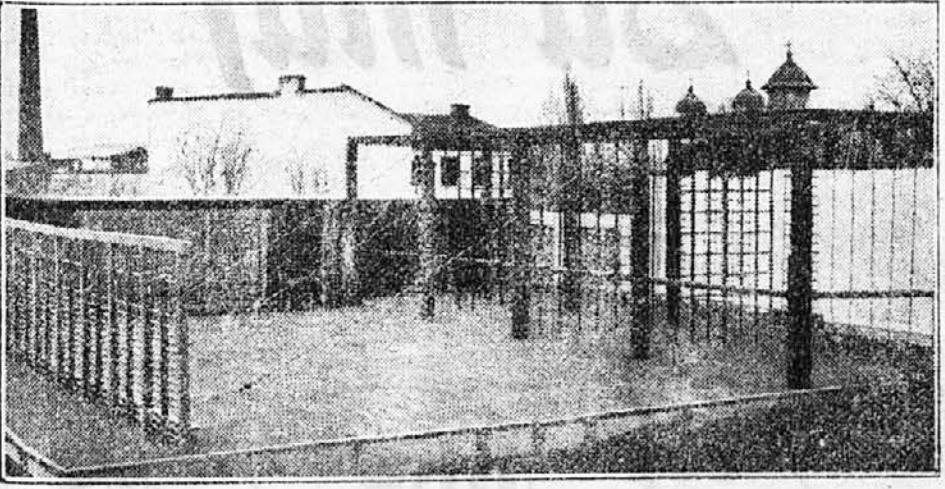
Zbor je odobrio pravilnik za takmičenje ženskog naraštaja te dopune pravilnika za ispise COS. Za ferijalna letovanja izdata su posebna uputstva u obliku priručnika.

Takmičenja članica COS održaće se u tekućoj godini u višem i nižem razdelu opšte telovežbe i to u Prostje-

juvu. Zbor je odobrio i novu lestvicu za ocenjivanje. Članice će otsada moći da takmiče na župskim utakmicama, ako su u društvu postigle najmanje 65% od postizivih tačaka (do sada 75%). Takmičenje za prvenstvo u igrama biće 28. septembra. Plivačke utakmice održaće se u Pragu, a po prvi put i utakmice u streljanju iz lukova.

Glavna zgrada ISEF-a, visoke škole telesnog vežbanja u Bukureštu. Desno je dački dom za studentice te škole, dar rumunske narodne banke

Letnje vežbalište ISEF-a, visoke škole telesnog vežbanja u Bukureštu odaje uticaj švedske gimnastike, koja se u glavnom gaji u Rumunskoj

Iz Saveza SKJ

Broj: 5351
Okružnica XXII

Izlet jugoslovenskog Sokolstva u Rumuniju

U ovoj godini naše Sokolstvo ima da obavi dve velike priredbe, koje treba da budu snažna i uzorna manifestacija snage, veda i rada. Pokrajinski slet u Subotici, koji se već odavno priprema treba da prikaže našu spremu i disciplinu. Svaki učesnik (-ca) na tome sletu mora da zna da vrši sokolsku dužnost i mora svim svojim silama da nastoji da je u punom opsegu i izvrši.

Učestvovanje na ovome sletu: na utakmicama, u zajedničkim nastupima i povorci biće smotra za naš odlazak na gimnastičke svečanosti u Bukureštu. Da bismo dostojno predstavili našu državu i naše Sokolstvo u zajedničkim nastupima na akademijama, u povorci i drugom u Bukureštu, da naš slet u Subotici usled ovog brojne ne podbacji i da se uzmože održati potrebna smotra, to će se u Bukurešt voditi samo ono članstvo koje bude učestvovalo na sletu u Subotici.

Dešavalo se vrlo često da naše Sokolstvo predstavljaju u većem broju nevezbači, pri čemu vežbači u manjem broju ne mogu da pruže pravu sliku naše snage. Radi toga u Bukurešt će se voditi pretežno ono članstvo, koje bude vežbalo zajedničke vežbe i učestvovalo na akademijama. Rešenjem uprave Saveza učestvovalaće kao predstavnici Saveza 8 članova savezne uprave. Svi ostali članovi i savezne i župskih uprava mogu učestvovati samo kao članovi (-ce) svog društva (čete). Na ovaj način u Bukureštu mogu učestvovati i vežbači (-ce) i nevezbači (-ce) i to iz pojedinih društava (četa) na svaka dva vežbača (-ice) jedan (-dna) nevezbač (-ica). Nevezbači (-ce) moraju dobro biti poučeni (-e) u strojnim vežbama i moraju znati što je sokolska disciplina.

Načelnništvo Saveza zadržava pravo da svakog pojedinca, pojedinku posle smotre u Subotici i Vel. Kikindi udalji i zabrani odlazak u Bukurešt. Radi toga će posle smotre svi dobiti iskaznice, kojima će dokazati da su na smotri pokazali zadovoljavajući uspeh.

Posle završenoga sleta iz Subotice kreće se 30 VI u Veliku Kikindu, gde će se održati javna vežba i akademija. Iz Velike Kikinde polazi se za Bukurešt 1 VII u veče. Putovanje za Bukurešt biće odvojeno za vežbače (-ice) i nevezbače (-ice) — muške i ženske. S ovim se naše članstvo mora bezuslovno složiti. Stoga u svima slučajevima gde putuje brat i sestra, muž i žena treba prtljag podeliti da ga pojed-

nac — pojedinka imaju nezavisno. Ne može se radi ovoga činiti izuzetak! Putovanje u običnom — građanskom odelu, Sokolska odora i narodna nošnja oblači se samo po naredenju Načelnništva Saveza odnosno vodstva. To će biti pred dolazak u Bukurešt.

Odela

za članove i članice je sokolska odora s tom razlikom što članice mogu mesto odore imati i narodnu nošnju. Sokolske odore moraju biti po propisu i u besprekornom stanju. Narodne nošnje moraju biti originalne i uredne. Smotra, odore, vežbačkog odela i narodne nošnje izvršiće se u Velikoj Kikindi.

Prtljag

treba poneti samo ono što je najpotrebnije t. j. pribor za čišćenje, umivanje i najpotrebnije za prenoćište. Na prtljag treba prišiti platnenu oznaku ili pločicu s natpisom: Ime i prezime, zanimanje, društvo i župa.

Povlastica

u vožnji od Subotice do rumunske granice još nije rešena i o tome će jedinice biti blagovremeno izveštene. Od Zombolja do Bukurešta i natrag voz staje 180 leja.

Nastanba

je zajednička i to: za članstvo u dvema kasarnama, koje se nalaze uz samo vežbalište na kome će naše članstvo nastupiti. Za ženske nastanba će biti u internatima u gradu. U nastanbi biće smešteni u posebnim sobama vežbači (vežbačice), a u posebnim nevezbači (nevezbačice) zbog različitih dužnosti.

Zajednička prehrana

biće u stanovima. Za prehranu će svaki dobiti zajutak: bela kava ili čaj — pecivo s marmeladom ili maslacem. Ručak: juha, meso — voće ili kolač. Večera: juha, meso, voće ili kolač. Prehrana stoji 45 leja dnevno.

Putne isprave

Rumunsku vizu dobićemo besplatno. Uputo za pasoše, razmenu novca i sve drugo što nije ovim raspisom prevedeno, dostaviće se blagovremeno i uprava Saveza urediće to s našim vlastima. Iz Velike Kikinde se dolazi u Bukurešt u četvrtak 2 jula do podne između 10 i 12 časova. Istodobno dolazi i članstvo COS. Vozovi stižu u razmaku od 10—12 minuta. Kod

dolaska voza na stanicu celokupno članstvo mora biti u sokolskoj odori odnosno narodnom odelu. Voda voza prilazi našem delegatu (koji će stajati uz našu državnu zastavu), a vođe pojedinih vagona stanu na stepenice. Na znak vođe voza silaze i oni na peron pred svoj vagon te izdaju nalog članstvu za izlaženje. Pojedinci sa svojim prtljagom izlaze na peron i postrojavaju se bez reči pred svojim vagonima u razvoj bez posebne zapovedi. Na zapoved vođe voza kreću noseći svoj prtljag do onog mesta gde ga treba ostaviti zbog utovara u kamione. Svaki vođa vagona odrediće unapred jednog čuvara, koji će se voziti s prtljagom u nastanbu. Čim članstvo odloži prtljag svrstava se u stroj (dvojni redovi). Sa stanice se u stroju kreće u nastanbu.

2 juli

po podne u 5 časova pokus — nastupi i vežbe na stadionu ONF (stadion škole za fizičko vaspitanje). Garderobe za ove pokuse, kao i za sve javne nastupe, biće za muške u nastanbi, a za ženske u školi za fizičko vaspitanje.

Uveče: Bude li dovoljan broj prijavljenih tačaka za akademiju, tada će se održati jedna ili više akademija u 21 čas. (Ne bude li akademije veće će biti slobodno do 1 čas po ponoći.)

3 juli

do podne u 10 časova kreće jedna četa od 50—60 članova nevezbača, glazba, savezna zastava i starešinstvo SKJ iz parka Karol na grob Neznanoj junaka noseći sobom venac. Uz venac 4 brata.

U 11 časova: delegacija Uprave Saveza od 8 osoba odlazi da se upiše u dvorsku knjigu.

Vežbajuće članstvo za slučaj potrebe obaviće još jedan pokus na sletištu i to rano ujutro zbog vrućine, što će se naknadno saopštiti.

Po podne: u 17 časova prva javna vežba.

1) članovi COS, 2) članovi SKJ, 3) Rumuni (čerčetaši), 4) članice COS, 5) članice SKJ, 6) Rumuni (stražeri).

Uveče: u 9 časova akademije za slučaj da bude dovoljan broj tačaka. Akademije u kinematografima.

Isto veče narodno veselje u parku Karol.

4 juli

Do podne: Izlet: 1) u petrolejske rafinerije, železnicom 50 km od Bukurešta, 2) na jezero Snagov autobusom 40 km, 3) u Bukureštu razgledanje muzeja, galerija i t. d.

Po podne: u 17 časova druga javna vežba: 1) opetovanje tačaka s prve javne vežbe, 2) vežbe na spravama, 3) posebni nastupi, 4) sletska scena i 5) defile.

Uveče: u 21.30 časova svečana akademija u Narodnom pozorištu. 2—3 tačke dajemo mi.

5 juli

Do podne: Povorka u šesteroreda kreće u 9 časova s trga Viktorici na trg Optjuni, gde će biti i razlaz (mimohod pred dvorom).

Po podne: nastup vojske u Kotročeni, gde naše Sokolstvo učestvuje kao posmatrač.

Uveče: polazak iz Bukurešta.

Obaveštenja u Bukureštu naše članstvo dobijaće preko sletskih kancelarija, koje će biti u svakoj nastanbi. Sve naše kancelarije biće vezane sa zajedničkom kancelarijom u Bukureštu određenom za Rumune, Čehoslovake i nas.

Sletske značke i legitimacije dobićemo od rumunske organizacije besplatno.

Dostavljajući ova obaveštenja svima jedinicama i članstvu upozoravamo načelnitstva župa i društava, da je krajnji rok prijave za akademiju 10 juni, dok će se za opšte učestvovanje razaslati posebne prijavnice, čim budu rešena sva pitanja troškova, putnica, dopusta, povlastica i t. d.

Zdravo!

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije

Zam. starešine:
Duro Paunković, s. r.

Zam. sekretara:
Dr. Milan Arsenjević, s. r.

Načelnik:
Dr. Alfred R. Pihler, s. r.

KNJIGE I LISTOVI

PROF. DR. FRAN ILESIC:
NAŠE UJEDINJENJE

Profesor zagrebačkog Univerziteta brat dr. Fran Ilesić izdao je brošuricu »Naše Ujedinjenje«, u kojoj je, u obliku predavanja, koje je o toj temi održao 1 decembra prošle godine na svečanoj sednici Sokolskog društva Zagreb I, lepo i snažno izneo značaj ovog najvećeg događaja u našoj nacionalnoj istoriji.

Brošuricu toplo preporučamo. Dobija se u svim knjižarama ili kod autora (Zagreb, Univerzitet) uz cenu od Din 3.—

Športista...

znade točno, da će noge čuvati i otporniji biti, ako nosi

PALMA

GUMENE-POTPETICE

JUGOSL. PROIZVOD

PALMA-OKMA GUMENE DUNGOVE

90-1

Dobivaju se kod svakog postolarskog majstora!

Prijava župskih takmičenja članova i ž. naraštaja

Načelnništvo Saveza SKJ skreće pažnju sestrama župskim načelnicama, da načelnitstvu Saveza tačno i na vreme prijave svako održanje župskih takmičenja članica i ženskog naraštaja.

Načelnništvo Saveza SKJ.

KRONIKA

Savez kulturnih društava u Novom Sadu podiže svoj dom. Već nekoliko godina uspešno radi u Novom Sadu Savez kulturnih društava, osnovan 1928 godine, a koji danas broji 64 društva. Pošto u samom Novom Sadu za ovaj savez nije bilo primernih prostorija, zaključeno je godinu dana nakon osnivanja da se podigne vlastiti dom. U tu svrhu novosadska opština dala je besplatno gradilište i pomoć od milion dinara, a dozvolom Blažencpočivšeg Viteškog kralja Aleksandra I Ujedinitelja dom će nositi Njegovo ime. Dom je već skoro gotov i biće monumentalan spomenik Kralju Mučeniku. Time će ovaj Savez, koji vodi i brigu za novosadsku sirotinju, dobiti svoje prostorije, toš će omogućiti još uspešniji rad.

50-godišnjica dr. Izidora Cankara. Dne 22 o. m. navršio je pedesetu godinu života dr. Izidor Cankar, profesor istorije umetnosti na ljubljanskom Univerzitetu i poznati istoričar slovenske kulture i zapadno-evropske umetnosti. Dr. Izidor Cankar rodio se u Sidu. Veliki pisac Ivan Cankar bio mu je stric. Gimnaziju i bogosloviju svršio je u Ljubljani, a filozofiju studirao je u Luvenu, Beču i Gracu. Od godine 1920 Izidor Cankar je profesor istorije umetnosti. S književnim radom počeo se baviti već 1905 godine. Od 1914 do 1918 bio je urednik revije »Dom in svete«. U mladim godinama bio je beletrista, a kasnije počeo je da piše eseje, kritike i studije iz područja umetnosti u opšte. Mnogo je i prevadao, naročito s engleskog jezika. Izdao je s odličnim komentarom i sabrana dela svog strica Ivana Cankara. Jubila-

rac je i osnivač te urednik Slovenskog biografskog rečnika.

25-godišnjica smrti Ivana Grohara. Dne 20 aprila 1911 godine umro je u ljubljanskoj bolnici Ivan Grohar, koji još i danas važi za jednog od najvećih i najtalentovanijih slovenačkih slikara. Bio je seljačko dete. Rodio se 1867 u selu Sorica. Njegov prirodni talenat uz veliku istrajnost otvorio mu je put u veliki umetnički svet. Od praprostog pastira popeo se, kao i naš Meštrović do uvaženog slikara-majstora, koji je dao narodu i umetnosti prekrasnu umotvoru. Ali i njemu sudbina nije bila sklona, kao mnogim velikim umetnicima te i on u domovini nije za života našao dovoljno razumevanja. Tek nakon njegove smrti uvidelo se, što je bio Grohar. Umetnici, sledbenici Grohara, osnovali su društvo slikara »Ivan Grohar«, da se oduže svom učitelju, a grad Ljubljana nazvao je i jednu ulicu njegovim imenom.

100-godišnjica Mahovog lirskog eposa »Maja«. Ono što za našu književnost znači dr. Fran Prešeren i njegov epos »Krst pri Savici«, to je za Čehoslovake njihov prvi čisto češki pesnik novijeg doba i početnik moderne poezije Karel Hinec Maha, poznati autor prekrasnog lirskog eposa »Maja«, koji još i danas, nakon sto godina od svog objavljivanja, važi kao jedno od najboljih, najlepših i najnežnijih dela češke poezije. Karel Hinec Maha rodio se 1810 u Pragu od siromašnih roditelja Bio je vredan dak, te je veoma mlad završio gimnaziju i pravne nauke. Još kao student mnogo je putovao i čitao. Naročito je zavoleo Bajrona. Putujući u Italiju zaustavio se i u Ljubljani, gde se lično upoznao sa svojim savremenikom, velikim našim pesnikom dr. Fran ce Prešerenom. Zeleo se posvetiti advokaturi, pa je stupio u pravničku praksu u Litomjerzicama, gde se i oženio. Prehladivši se kod gašenja jednog požara, teško je obolio i umro u novembru 1836, kada mu je bilo tek 26 godina. Iste godine, dakle pre 100 godina krajem aprila, izišao je iz štampa njegov »Maja«. Svoje prve pesme pisao je na nemačkom jeziku. Pored »Maja« na pisao je još nekoliko pesama, priča, novela i jedan pozorišni torzo. Povo dom ovog stogodišnjeg jubileja izdao češkoslovačka poštanska uprava i na ročište spomen marke.

Oglašite u „Sokolskom glasniku“!

IZRADJUJEM po propisu sve vrste sokolskih zastava, kao i sve vezove sa zlatom i svilom. Prodajem zlato za vez.

NIKOLA IVKOVIĆ
NOVI SAD

84-13

UČITELJSKA TISKARNA

R. Z. O. Z.

LJUBLJANA
FRANČEVAJSKA UL. 6

Tiska škole, mašine, leposlovne in znanstvene knjige u enobrvnem in večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladih. Časopise, protokole in veščarvne liste plakate. Okuena oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. — Šolski zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole.

IZDELUJE DIAZO-AMONIAK-PAPIR »JASNIT«, ZA KOPIRANJE NAČRTOV, KI JE EDINI 100% DOMAČ IZDELEK TE VRSTE V DRŽAVI

80-godišnjica smrti Karla Havlička Borovskog. U julu o. g. navršava se 80 godina od smrti jednog od najvećih sinova češkoslovačkog naroda, najtalentovanijeg novinara, narodnog buditelja i prepoditelja, Karla Havlička Borovskog. Kao uvod u velike spomen-svečanosti posvećene tom neustrašivom borcu za prava i slobodu Čehoslovačka otvorena je u Pragu dne 18 aprila o. g. velika istorijska spomen-izložba, koja prikazuje život i rad Karla Havlička Borovskog, a koju je pod protektoratom prezidenta dr. Beneša priredila u zamku Belvedere u Pragu Češkoslovačka obec sokolska. Otvorenju izložbe, koja obuhvaća preko 2000 dela, dokumencata slika i t. d., učestvovali su predstavnički vlasti i kulturnih udruženja. Izložbu je otvorio jednim velikim i značajnim govorom starosta ČOS br. dr. Bukovski, dok je pre podne na Olsanskom groblju održao spomen govor na čelu natočite delegacije zam. starešine ČOS brat Truhlarž.

Razne kulturne vesti

Ovih dana slavio je u Pragu pedesetogodišnjicu svog života veliki ruski naučnik i profesor stare slovenske i bizantske umetnosti na Karlovom univerzitetu Nikolaj Okunev, koji je nakon revolucije u Rusiji bio tri godine profesor na filozofskom fakultetu u Skoplju. Okunev važi kao kapacitet na polju staroslovenske umetnosti i vrlo je poznat i u redovima istoričara umetnosti.

Pre nekoliko dana umro je u Varšavi ugledni poljski literarni historičar, publicista i pisac Stanislav Spotanski, koji je napisao mnogo romana, studija i članaka. Napisao je i odličnu studiju o velikom poljskom pesniku Mickijeviču.

Dne 23 o. m. izabran je na svečanoj sednici Francuske akademije nauka i umetnosti za njenog člana poznati francuski pisac Klod Farer, kao naslednik pokojnog Luja Bartua. Farer je književnički pseudonim bivšeg pomorskog oficira Šarla Bargaona, koji je preputovao mnogo sveta i napisao niz prekrasnih romana i novela. Od njegovih najpoznatijih dela valja spomenuti roman »Boj kod Cušime«.

Ovih dana dočekao je osamdeset godina svog života jedan od najboljih francuskih vojskovođa i stratega maršal Peten, koji je u početku rata bio pukovnik i komandant brigade. U ratu pokazao je toliko sposobnosti, da je brzo napredovao i godine 1917 postao načelnik glavnog generalštaba. U tom svojstvu proveo je potpunu reorganizaciju francuske vojske koju je učinio pobeđničkom, vrativši joj samopouzdanje i elan. U čin maršala bio je proizveden 21 novembra 1918 u tek oslobođenom Mecu. Godine 1931 francuska akademija izabrala ga je u red besmrtnika na upražnjeno mesto pokojnog maršala Foša.

Ove godine proslaviće naš narod 100-godišnjicu smrti Save Tekelija, jednog od najvećih dobrotvora srpske kulture te osnivača zavoda Tekelijanum.

Od pete do glave se širi pretres od hoje, zaradi česar nastaja utrujenje, bolećine v križu in glavobol. Te neprilike boste odpravili, če Vam Vaš čevljar pričvrsti na vse Vaše čevlje Palma gumijaste podpetnike in Palma Okma gumijaste podplate, ker njihova elastičnost zmanjšuje pritisk in pretres pri hoji. Pazite torej že pri kupovanju novih čevljev na to, da so na njih pričvrščeni Palma gumijasti podpetniki in Palma Okma gumijasti podplati.

Prednjak s Visokom školom za fizičko vaspitanje traži nameštenje

Načelnništvo Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije skreće pažnju bratskim društvima u većim mestima, da bi naš bivši stipendist, koji je svršio Visoku školu za fizičko vaspitanje, primio odgovarajuće mesto u državnoj ili privatnoj službi. Pomenuti brat spreman je tehnički radnik, odličan vežbač i prednjak, te je zbog svojih zasluga u sokolani i bio školovan kao stipendist Saveza SKJ. Za dalje uslove i pregovore obratiti se na brata Miroslava Milina, Pančevo, Ul. Oslobođenje 33.

MALE VESTI IZ NAŠIH JEDINICA

BATINA. — Svečana sokolska akademija. Na drugi dan Uskrsa, 13 IV 1936 god., Sokolsko društvo u Batini održalo je svoju svečanu akademiju uz sudelovanje bratskog Sokolskog društva Sombor.

Bogat raspored započeo je govorom br. starešine i pevanjem sokolske himne »Hej, Sloveni«, a nato su se redale ostale točke, tehničke prirode, koje su potpuno uspele. Nastupala su muška i ženska deca, naraštajke i članstvo. Braća iz Sombora također su nastupila.

Ova priredba uspeła je u moralnom pogledu, dok je u materijalnom podbacila.

SR. KARLOVCI. — Javna vežba Sokolskog društva. Sokolsko društvo u Sr. Karlovcima čini velike pripreme za svoju javnu vežbu, koju priređuje dne 10 maja o. g. na igralištu S. K. »Stražilovo«. U izvođenju obilnog programa učestvovala članstvo, naraštaj i deca. Ovoj priredbi učestvovala i Sokoli iz okolice kao i iz Novog Sada.

KORČULA. — Proslava 19 aprila. Na 19 aprila t. g. naše Sokolsko društvo proslavilo je 15 godišnjicu odlaska italijanske okupatorne vlasti. Priredba se je održala u sokolani i bila je odlično posećena. Na dve velike ploče bile su izložene mnoge slike, koje su nas potsećale na dane u italijanskom ropstvu. Isto tako bili su izloženi originalni dokumenti i naredjenja italijanskih vlasti našem narodu. Brat dr. J. Arnerić održao je predavanje u kome je evocirao sve važnije momente borbe našeg naroda s tudincem, a osobito ovog u Primorju.

Uz pevanje »Hej Sloveni« i klicanje Kralju i domovini završena je ova priredba.

OREBIĆI. — Sokolska zabava. Na mali Uskrs priredilo je Sokolsko društvo u Orebićima prvu ovogodišnju svoju zabavu u korist fonda za gradnju Sokolskog doma. Zabava je tekla ovim redom: plesna zabava, govor novog starešine, pom. kap. Grga Bogića, te gimnastičko ritmičke vežbe, koje su odeljeno izvodile članice i naraštaj.

Odaziv je bio izvanredan. Zabavu je posetio i lep broj članova i članica susednog Sokolskog društva Korčule.

Moralan uspeh zabave je odličan, a materijalan, obzirom na današnje ekonomske prilike, posve zadovoljavajući.

VALJEVO. — Proslava tridesetogodišnjice Sokolskog društva. Sokolsko društvo Valjevo proslaviće 7 juna o. g. na najsvečaniji način tridesetogodišnjicu svog postanka i rada. To-

ga dana će se osvetiti i sokolska zastava, koju ovom društvu daruje zaslužni i plemeniti Valjevčan br. Svetozar Godevac, industrijalac iz Beograda sa svojom ženom Zorkom.

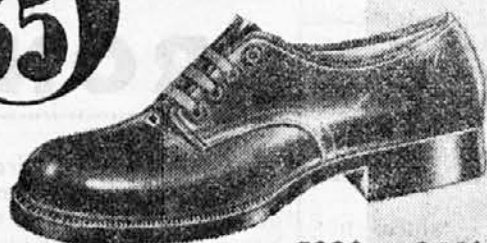
Proslava će se obaviti pre podne u 11 sati. Posle podne će se održati javan čas u 4 sata, a u večer svečana sokolska akademija. Za proslavu biće angažovan specijalan voz od Beograda do Valjeva.

VRBNIK. — Sokolska priredba. U nedelju 19 aprila o. g. priredilo je ovo društvo zabavu s plesom. Pored ostalog na programu zabave bila je i šala od B. Nušića »Muvaa«, koju su odlično izveli diletanti ovoga društva. Zabavi je prisustvovao lep broj članstva i ostalog građanstva. Moralni uspeh zabave veoma dobar, materijalni dobar.

Rad u ovome društvu razvija se inače normalno. Sve kategorije vežbaju, a osobito se intenzivno radi s dečjim kategorijama.

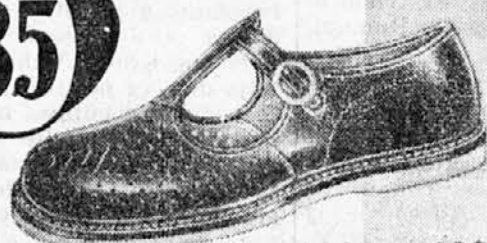
88-9

35

Otroški športski čevljiček 3222-48801 iz močnega usnja z neraztrgljivim gumijastim podplatom.

35

Otroške sandale iz najboljšega materijala. 2961-44829

49

Za otroke čevljički iz najboljšega lakastega usnja. 2851-63805

59

Dekliški čevlji iz boksa. 4944-44703

79

Za dečke eleganten čevlji iz prvovrstnega boksa. 1934-44752

99

Najnoviši model športsnega čevlja, ki se lahko nosi z jezikom ali brez njega. 4645-44712

Za maj

59

Eleganten, lahek in praktičen. Kombinacija lanenega azuriranega platna z lakom. 1125-6521

99

Za pomladanske izprehode in za štrpaci naše udobne in elegantne troter čevlje z usnjeno peto. 2695-44716

99

Eleganten in okusen čevlji iz belega semiša. 5305-14209

129

Zadnji pariški model. Napravi nogo majhno in daje s svojo šiljasto obliko in visokim jezikom čevlju izreden šik. 5305-64272

59

Udobne sandale z usnjem podplatom in s podplatom iz krep gumija za isto ceno. 2967-44800

149

Za gospode najnoviši model, izdelan iz najboljšega boksa s perforiranim okraskom in širokim robom. 1637-44742

Bata

KLIŠEJE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvrsnjo
najsolidnejše

KLIJARNA ST-DEU
LJUBLJANA-BALMATINOVA 13